

Ontwikkeling gas- en olievoor- komen "De Ruyter" in blok P11b

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

15 april 2004 / rapportnummer 1412-63

commissie voor de milieueffectrapportage

Aan de Minister van Economische Zaken
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

uw kenmerk
ME/EP/UM/4010474

uw brief
11 februari 2004

ons kenmerk
1412-64/Dr/aa

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor MER Ont-
wikkeling gas- en olievoorkomen "De
Ruyter" in blok P11b

doorkiesnummer
(030) 234 76 06

Utrecht,
15 april 2004

Geachte heer Brinkhorst,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Ontwikkeling gas- en olievoorkomen "De Ruyter" in blok P11b.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. J.G.M. van Rhijn
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Ontwikkeling gas- en olievoorkomen "De
Ruyter" in blok P11b

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Ontwikkeling gas- en olievoorkomen "De Ruyter" in blok P11b

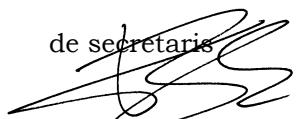
Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Ontwikkeling gas- en olievoorkomen "De Ruyter" in blok P11b,

uitgebracht aan de Minister van Economische Zaken door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

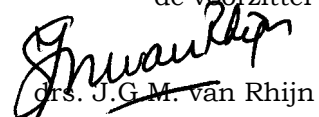
Ontwikkeling gas- en olievoorkomen "De Ruyter" in blok P11b,

de secretaris

dr. G.P.J. Draaijers

de voorzitter

drs. J.G.M. van Rhijn

Utrecht, 15 april 2004

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	1
3. PROBLEEM- EN DOELSTELLING EN BESLUITVORMING	2
3.1 Probleemstelling- en doelstelling.....	2
3.2 Besluitvorming.....	2
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	3
4.1 Voorgenomen activiteit.....	3
4.1.1 Beschrijving deelactiviteiten	3
4.1.2 Emissies en emissiebeperkende maatregelen	5
4.2 Alternatieven en varianten.....	6
4.3 Nulalternatief.....	7
4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief en voorkeursalternatief	7
5. BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	7
5.1.1 Veiligheid/calamiteuze olie lekkages	9
5.1.2 Water en bodem.....	9
5.1.3 Levende natuur.....	9
6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN	9
7. LEEMTEN IN INFORMATIE.....	10
8. EVALUATIEPROGRAMMA.....	10
9. VORM EN PRESENTATIE.....	11
10. SAMENVATTING VAN HET MER	11

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 11 februari 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Staatscourant nr. 32 d.d. 17 februari 2004
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Petro-Canada Netherlands B.V. (PCNL) heeft het voornemen om gedurende een periode van 5 tot 6 jaar het gas- en olievoorkomen genaamd 'De Ruyter' in het P11b deelblok van het Nederlands deel van het continentaal plat te ontginnen. PCNL wil het ontginnen van dit veld bereiken door 1) 3 putten te boren voor de productie van de olie en het gassocieerde gas, 2) aan boord van een productieplatform de olie, het gas en het productiewater van elkaar te scheiden en 3) de geproduceerde olie en gas naar het vasteland te vervoeren. Voor het initiatief is een vergunning nodig ingevolge art. 40 van de Mijnbouwwet.

Bij brief van de Minister van Economische Zaken is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹. De m.e.r.-procedure gaat van start met de kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant van 17 februari 2004².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴ die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel:

- informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieuomstandigheden;
- belangrijke vragen en discussiepunten naar voren brengt, bijvoorbeeld over te onderzoeken alternatieven.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- de toe te passen technologie (herinjectie danwel zuivering van productie- en verdringingswater) om lozing van verontreinigende stoffen naar zee te voorkomen, respectievelijk zo veel mogelijk te beperken;
- de kans op storingen en calamiteiten, met name grote olie lekkages, de dan te verwachten effecten voor onderwaterleven en vogels, en de maatregelen om dergelijke storingen en calamiteiten te voorkomen.

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

3. PROBLEEM- EN DOELSTELLING EN BESLUITVORMING

3.1 Probleemstelling- en doelstelling

De aanleiding en de ontwikkelingen die tot het initiatief hebben geleid moeten worden beschreven. Hierbij moet worden aangegeven:

- wat het productieprofiel voor olie en geassocieerd gas over de te verwachten productieperiode zal zijn, rekening houdend met eventuele toekomstige nieuwe vondsten in de directe omgeving die vanaf dit platform in ontwikkeling genomen zouden kunnen worden⁵;
- wat de rol is van dit olie- en gasveld in het Nederlandse (energie)beleid voor olie en gas.

3.2 Besluitvorming

Beschreven moet worden welke maatstaven voor de afweging van alternatieven (bijvoorbeeld grens- en streefwaarden voor emissies) aan het milieubeleid worden ontleend. Hierbij dient te worden verwezen naar de beleidsnota's, (ontwerp-)plannen en wetten, waarin deze zijn of worden vastgelegd. Met name van belang zijn:

- de Mijnbouwwet en het daarop gebaseerde Mijnbouwbesluit en Mijnbouwregeling;
- de afspraken gemaakt in de 'Intentieverklaring uitvoering milieubeleid olie- en gaswinningindustrie' en in het 'Industriebeleidsplan';
- het internationaal rechtelijk kader en de internationale afspraken die op het voornemen van toepassing zijn, zoals de verdragen van Rio, OsPar, Bonn/Bern en EG-richtlijnen waaronder de IPPC richtlijn⁶;
- welke beperkingen er volgens vigerende wetgevingen heersen gezien de ligging nabij een druk bevaren scheepsroute en de intensiteit van andere industriële activiteiten in dit gebied (o.a. visserij, oppervlakedelfstofwinning, stortgebied baggerspecie).

Geef aan of er in (de omgeving van) het studiegebied gebieden liggen, die op grond van milieuaspecten een speciale status in het beleid hebben of krijgen. Besteed daarbij in ieder geval aandacht aan het zogenaamde Bruine Bank gebied. Schenk tevens aandacht aan het voorkomen van soorten die beschermd zijn conform de Vogel- en Habitatrichtlijn.

De Commissie wijst erop dat lozing van verdringingswater vanuit de onderzeese olieopslagtank op basis van artikel 9.1.2. van de Mijnbouwregeling niet is toegestaan. PCNL gaat uit van een constructie waarbij verdringingswater, na behandeling, wordt geloosd. Voor eventuele lozing van verdringingswater dient een ontheffing verstrekt te worden of is een aanpassing van de mijnbouwregeling noodzakelijk⁷.

⁵ Tijdens het locatiebezoek werd gewezen op deze mogelijkheid.

⁶ Vanaf 2007 moeten alle nieuwe initiatieven voldoen aan de eisen die in deze richtlijn vermeld zijn (o.a. het gebruik van 'best available techniques').

⁷ Hier wordt ook op gewezen in de inspraakreactie van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (inspraakreactie nr. 1, bijlage 4).

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit moet worden beschreven voor zover deze gevolgen heeft voor het milieu. Hierbij kan uitgegaan worden van de volgende voor het milieu relevante deelactiviteiten:

- de installatie van de onderbouw met geïntegreerde olieopslagtank;
- de installatie van het hefeiland en booractiviteiten;
- de onderhoudswerkzaamheden in de boorputten;
- de productieactiviteiten;
- de afvoer van geproduceerde koolwaterstoffen;
- de transportactiviteiten;
- de ontmantelingactiviteiten.

4.1.1 Beschrijving deelactiviteiten

Installatie onderbouw met geïntegreerde olieopslagtank

Beschrijf de te installeren onderbouw met geïntegreerde olieopslagtank, de opslagcapaciteit, en de voorzieningen voor het boren van de geplande productie- en/of injectieputten.

Installatie hefeiland

Beschrijf hoe het hefeiland wordt geïnstalleerd in verband met de stabiliteit en mogelijke bodemverstoring. Beschrijf de belangrijkste onderdelen en installaties waaruit het hefeiland is opgebouwd, voor zover van belang voor eventuele milieugevolgen. Geef aan hoe erosie om de poten van het hefeiland wordt tegengegaan⁸.

Booractiviteiten

Beschrijf in het MER:

- in algemene termen het boorprogramma met daarin in ieder geval de verbruizingsschema's, het boorspoelingprogramma⁹ en de gebruikte (toxische) hulpstoffen. Geef aan of er omstandigheden zijn waaronder op essentiële punten van dit programma kan worden afgeweken;
- de hoeveelheid en de samenstelling van het boorgruis dat over boord wordt gezet voor het totaal van de drie putten en hoe dit zich verspreid over de zeebodem;
- de gevaren van het vast komen te zitten van de boorstang en de daaruit voortvloeiende risico's op een 'sidetrack'¹⁰, en welke maatregelen er worden getroffen ter voorkoming van een dergelijk risico;
- de fakkelpbelasting en wat de fakkelscenario's zijn tijdens productietesten en schoonproduceren;
- de fasering in de tijd van het boor- en testprogramma, gezien de vogeltrek in voor- en najaar;
- de werkzaamheden die betrekking hebben op het koppelen van de productieputten en transportleidingen aan het productieplatform;

⁸ Geef daarbij, indien grind om de poten wordt gestort, aan om welke hoeveelheden

⁹ Geef aan of, en zo ja hoe vaak, vloeistoffen op oliebasis gebruikt worden. Vermeld daarbij hoe het met olie verontreinigde boorgruis afgevoerd wordt.

¹⁰ Een 'sidetrack' is een boorgat dat geboord wordt als door een onoverkomelijk boorprobleem niet verder geboord kan worden in het oorspronkelijke boorgat

- het tracé van de gastransportleiding, de aanleg van de transportleiding en de druktestprocedure;
- de verwachte samenstelling van de te winnen oliereserves.

Onderhoudswerkzaamheden

Geef aan hoe en hoe vaak eventuele onderhoudswerkzaamheden in de productie- en (eventueel later te boren) waterinjectieputten worden uitgevoerd. Geef aan welke restproducten verwacht kunnen worden en hoe deze worden opgevangen en verwerkt.

Geef ook aan hoe men de gastransportleiding inspecteert¹¹, of, indien van toepassing, er door middel van 'piggen' wordt gereinigd en hoe men de afvoerstoffen verwerkt.

Productieactiviteiten

Beschrijf in het MER:

- het scheidingsproces van olie, geproduceerd water en geassocieerd gas en de (toxische) hulpstoffen die hierbij gebruikt worden¹²;
- het systeem van olieopslag, de opslagcapaciteit, en de behandeling van verdringingswater vanuit deze opslag;
- het reinigingsproces van het productiewater ten behoeve van herinjectie en eventueel lozing, de te verwachten hoeveelheden en de capaciteit van de waterbehandelingsmodule;
- het eventuele drogingsproces van het te winnen geassocieerde gas;
- de energievoorziening op het productie-eiland;
- de scenario's waarbij fakkelen en gasafvoer naar buitenlucht optreden.

Bij het ontwerp van het productieproces is gekozen voor een zo volledig mogelijke winning van het uit de olie vrijkomende gas ter voorkoming van (continue) affakkelen. In het MER moet worden ingegaan op de verschillende procescondities, alsmede op het ontwerp van de installatie¹³ die verwezenlijking van dit doel zouden kunnen frustreren, alsmede op de milieugevolgen hiervan.

Afvoer koolwaterstoffen

Beschrijf de wijze waarop en de locatie waar naar de olie en het gas worden afgevoerd van de productiefaciliteiten. Beschrijf daarbij de wijze van navigatie en aanmeren van de shuttle-tanker en de wijze van overslag. Mede gezien het voornemen een 'dynamic positioning' besturingssysteem op de shuttle-tanker te gebruiken, dient de wijze waarop deze operaties worden uitgevoerd onder extreme weerscondities (wind, stromingen), alsmede de voorzieningen om lekkages te voorkomen, te worden beschreven. Put hierbij uit de ervaringen opgedaan met soortgelijke operaties bij het F2a Hanze platform.

Beschrijf alle activiteiten gepaard gaan met het leggen en gebruik van transportleidingen¹⁴ en het aankoppelen aan bestaande, in bedrijf zijnde faciliteiten.

Transportactiviteiten

¹¹ bijvoorbeeld door ultrasoon of elektronisch 'piggen'

¹² Zie hiervoor ook de inspraakreactie van Stichting de Noordzee (inspraakreactie nr. 2, bijlage 4).

¹³ met name de uitvoering van de compressorafdichtingen.

¹⁴ Zoals baggeren, inspuiten, controle en het kruisen van andere leidingen en kabels.

Beschrijf de aan- en afvoer van materialen en personeel, de wijze waarop dit gebeurt, de route en de frequentie (aantallen vervoersbewegingen), met name tijdens de boorfase.

Ontmantelingsactiviteiten

Geef aan welke werkzaamheden nodig zijn voor het definitief verlaten van de boorputten en het buiten bedrijf stellen van pijpleidingen. Beschrijf hoe het productieplatform en de olie- en gastransportleidingen¹⁵ worden ontmanteld en afgevoerd, inclusief mogelijke technische problemen, bijvoorbeeld bij het loskomen van de zeebodem. Beschrijf daarbij ook de mogelijkheden om het productieplatform te gebruiken voor toekomstige olie- en gaswinningsactiviteiten.

4.1.2 Emissies en emissiebeperkende maatregelen

Beschrijf in het MER welke maatregelen worden voorzien om emissies naar water, zeebodem en lucht, de geluidemissies en de invloed van licht te beperken, zowel bij reguliere bedrijfsomstandigheden als bij calamiteiten en storingen. De Commissie adviseert daarbij onderscheid te maken tussen de boorfase en de productiefase. Ga specifiek in op de volgende aspecten:

Water en zeebodem

- beschrijf de samenstelling en de omvang van de niet-oliehoudende vloeistofstromen, voor zover deze in zee geloosd worden (al dan niet incidenteel) en de wijze waarop deze worden behandeld (sanitair water, regenpoel- en schrobwater, boorspoeling op waterbasis, cement-slurry en productiewater), alsmede het verspreidingspatroon en de afzetting op de zeebodem;
- beschrijf de samenstelling en de omvang van oliehoudende afvalstromen, de wijze waarop deze worden behandeld en afgevoerd (boorgruis uit het reservoirinterval en uit boorsecties die met boorspoeling op oliebasis zijn uitgeboord, boorspoeling op oliebasis, productie en verdringingswater van de olieopslagtank);
- beschrijf de emissies ten gevolge van onderhoudsactiviteiten aan met name het productie-eiland en de productie- en waterinjectieputten;
- ga specifiek in op de hoeveelheid koolwaterstoffen (PAK, glycol, BTX biociden) en (zware) metalen die bij de productie (voorzien en onvoorzien) kunnen vrijkomen, de wijze waarop deze worden behandeld en de emissie naar water en lucht die kan plaatsvinden; in dit verband is het van belang om informatie te verschaffen over de samenstelling van de gewonnen produkten, met name met betrekking tot Hg en BTX;
- beschrijf de wijze waarop en de frequentie van controle op de lozingen van verontreinigende stoffen naar zee, alsmede hoe de bevindingen worden geregistreerd en gerapporteerd aan de betrokken overheden;
- beschrijf de calamiteitenscenario's waarbij sprake is van olie lekkages naar zee, met name als gevolg van het falen van de onderzeese opslag en incidenten tijdens scheepsbelading; geef aan hoe de opslag hiertegen is beveiligd (bijvoorbeeld dubbelwandige uitvoering en lekkagedetectie); beschrijf het olie opruim-/bestrijdingsprogramma dat toegepast wordt bij incidentele lozingen in zee en geef aan op welke capaciteit dit gebaseerd is.

Lucht

¹⁵ Waarmee olie en gas worden afgevoerd van de productiefaciliteiten.

- geef aan welke stoffen (totale vracht en concentraties) naar de atmosfeer worden geëmitteerd bij de opwekking van energie, de behandeling van olie en gas, het affakkelen, het afvoeren van onverbrand gas, de verladings-emissies en de diffuse emissies. Geef tevens aan welke maatregelen zijn getroffen om deze emissies en lekverliezen te minimaliseren. Ga in ieder geval in op CO₂, CO, SO₂, NO_x en vluchtige organische koolwaterstoffen (VOS).

Licht

- beschrijf de dominante lichtbronnen tijdens het boren, testen en normale bedrijfsvoering, op welke momenten van de dag zijn deze in werking zijn en hoe zij worden afgeschermd;
- beschrijf wanneer affakkelen noodzakelijk is, hoe vaak affakkelen kan optreden en hoe groot de fakkel is. Geef aan hoe kan worden bereikt dat affakkelen zoveel mogelijk wordt vermeden. Indien affakkelen niet volledig kan worden voorkomen, dient aangegeven te worden welke maatregelen zijn voorzien ter bescherming van vogels¹⁶.

Veiligheid

- beschrijf de voorzieningen ter voorkoming van een calamiteit (blow out, aanvaring, breken van leidingen, brand tijdens overladen naar de shuttle tanker, inclusief de te verwachten emissies in een worst-case scenario) en ter bestrijding van de gevolgen daarvan (incl. rampenplan). Betrek hierbij ook de kans op calamiteiten tijdens aan- en afvoer van producten;
- beschrijf de (instrumentele) beveiliging van de gas- en oliepijpleiding om lekkages te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken;
- beschrijf welke voorzieningen worden getroffen om morsen tijdens de overslag van olie, brandstof en chemicaliën te voorkomen.

4.2 Alternatieven en varianten

De keuze van de alternatieven moet worden gemotiveerd evenals de selectie van het voorkeursalternatief. In het MER zijn vooral de milieuargumenten voor deze keuze van belang. Voor onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven. Beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief is verplicht.

De Commissie adviseert in het MER te onderzoeken voor welke onderdelen van de voorgenomen activiteit zinvolle uitvoeringsvarianten kunnen worden onderscheiden. De Commissie adviseert in ieder geval varianten uit te werken voor:

- de behandeling van het productiewater (herinjectie, de afvoer van verdringings- en productiewater met de olietanker indien herinjectie danwel behandeling op het platform niet mogelijk is, of lozing);
- de behandeling van het gas (terugwinning, affakkelen);
- de afvoer van olie en gas (per pijpleiding of schip);
- het gebruik van boorspoeling (op olie of synthetische basis);
- het gebruik van verdringingswater (CO₂ replacement, CO₂ damp retour).

¹⁶ Beschrijf daarbij of het aanstellen van een vogelwachter is voorzien en zo ja, welke beslissingsbevoegdheid deze heeft ten aanzien van het stoppen van affakkelen.

4.3 Nulalternatief

Naar de mening van de Commissie is er geen reëel nulalternatief. Volstaan kan worden met het beschrijven van de huidige situatie plus de autonome ontwikkelingen als referentiesituatie (zie verder hoofdstuk 5).

4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief en voorkeursalternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. Bij de ontwikkeling van het mma mag het verwachte draagvlak of een eerder vastgelegd budget geen argumenten zijn om oplossingsrichtingen met belangrijke milieuvoordelen buiten beschouwing te laten.

De Commissie beveelt aan bij de ontwikkeling van het mma en het voorkeursalternatief de 'Intentieverklaring uitvoering milieubeleid olie- en gaswinning' als toetssteen te gebruiken. Beschouw in ieder geval:

- een betonconstructie voor de onderbouw/opslagtank¹⁷;
- een ontwerp en bedrijfsvoering waarbij minimaal gefakkeld hoeft te worden;
- een optimale energie-integratie, mede gericht op de minimalisatie van de CO₂ uitstoot;
- toepassing van verdergaande low-NOx, dan wel de-NOx technologie bij de gasturbines;
- de toepassing van maatregelen om lichtemissies te minimaliseren;
- de toepassing van maatregelen om lekkage vanuit het boor- en productieplatform en de pijpleiding na een aanvaring te voorkomen of te minimaliseren;
- de toepassing van de best beschikbare waterzuiveringstechnologie voor de periode dat geen herinjectie kan plaatsvinden¹⁸;
- het boren van een herinjectieput waarmee de lozing van productie- en verdringingswater kan worden vermeden;
- de beperking van de booractiviteiten (batch drilling), bijvoorbeeld ter minimalisering van transport en overslag van oil-based mud als de putten het gedeveerde gedeelte moeten boren, en het opeenvolgend testen en schoon produceren (en dus affakkelen) van de drie putten;
- de afvoer van olie per pijpleiding¹⁹.

5. **BESTAANDE MILIEUTOESTAND, AUTONOME ONTWIKKELING EN GEVOLGEN VOOR HET MILIEU**

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied, inclusief de autonome ontwikkeling hiervan, moet worden beschreven als referentie voor de te verwachten milieueffecten. Spits de beschrijving toe op de situatie rondom de

¹⁷ Voordeel van gebruik van een betonnen constructie is dat er geen verdringingswater nodig is, dat de constructie niet roest, en dat de constructie mogelijk kan achterblijven op de zeebodem als rifvormer. Nadeel is dat het met olie doordringende beton niet hergebruikt kan worden.

¹⁸ In ieder geval dient daarbij te worden ingegaan op de (in ontwikkeling zijnde) technieken genoemd in het generieke MER van Nogepe.

¹⁹ Zie hiervoor ook de inspraakreactie van de Stichting de Noordzee (inspraakreactie nr. 2, bijlage 4).

winningslocatie en langs de pijpleidingen voor de afvoer van olie en gas van de productiefaciliteiten. Voor de beschrijving van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling kan gebruik gemaakt worden van de informatie in het 'Generiek Document M.E.R. Offshore'²⁰, aangevuld met bemonsteringen door initiatiefnemer in het kader van dit project²¹.

Het studiegebied moet op kaart worden aangegeven en omvat de locatie en de omgeving daarvan, voor zover daar effecten van de voorgenomen activiteit kunnen gaan optreden. Per milieuaspect kan de omvang van het studiegebied verschillen. Geef op de kaarten de ecologische eigenschappen van het gebied aan (sedimenttype, voorkomen van soortgroepen, geomorfologische aspecten zoals zandduinen, diepte, etc. Indien wordt verwezen naar andere studies en locaties van bemonsteringen of geografische namen uit deze studies worden genoemd dienen deze locaties op de kaarten aangegeven te worden. Presenteer ook een geologisch profiel met een korte beschrijving van het gesteente, met name over het interval waar gedeveerd wordt en er boorspoeling op oliebasis wordt gebruikt.

Beschrijf de geomorfologische situatie van de zeebodem in het studiegebied. Geef aan of er migrerende zandgolven voorkomen en welke hoogte, lengte en migratiesnelheid deze hebben. Neem het al dan niet voorkomen van deze zandgolven mee in de beoordeling van de kans op effecten door hun invloed op de stabiliteit van het platform en het vrijkomen of begraven worden van afvoerende olie- en gasleidingen.

Bij de beschrijving van de milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu moet, waar nodig, de ernst worden bepaald in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigeerbaarheid en compenseerbaarheid;
- per milieugevolg moet worden beschreven of het omkeerbaar is;
- geef naast de negatieve milieueffecten, ook inzicht in de mogelijke positieve milieueffecten (bijvoorbeeld oasevorming);
- bij onzekerheden over het wel of niet optreden van effecten moet een betrouwbaarheidsanalyse worden uitgevoerd of een 'worst case scenario' worden gebruikt.

De Commissie vraagt in dit MER aandacht voor een kwantitatieve beschrijving van de externe veiligheid en van de emissies naar lucht, water en zeebodem. Een meer kwalitatieve beschrijving volstaat voor de effecten op natuur. De Commissie adviseert bij de beschrijving van de effecten zoveel mogelijk gebruik te maken van de ervaringen opgedaan bij het Hanze platform (blok F2).

²⁰ Informatie over aantallen en verspreiding van soorten is in dit generiek MER vrij globaal. Ook geeft het document weinig informatie over cumulatie van effecten van alle activiteiten in een bepaald gebied, over bestaande (olie-)verontreiniging en over het landschap ter plekke. Informatie over de in het gebied voorkomende soorten en de effecten van de ingreep daarop dienen nader uitgewerkt te worden. Meer recente informatie is te vinden in rapportages die in opdracht van het expertisecentrum van LNV zijn geschreven door RIVO, NIOZ en RIKZ, waarin ook de waarde van deelgebieden van de Noordzee zijn aangegeven.

²¹ Het betreft hier een zogenaamde nulmeting.

5.1.1 Veiligheid/calamiteuze olie lekkages

- Beschrijf voor de maximaal geloofwaardige ongevalsscenario's welke effecten op kunnen treden voor de gebruiksfuncties in het studiegebied²². Ga specifiek in op de risico's van grote olie lekkages bij ongevallen als gevolg van onderzeese opslagtank en belading/afvoer per shuttletanker.
- Geef aan welke gebruiksfuncties in verband met de veiligheid in welke mate gebruiksbeperkingen krijgen door de installaties.

5.1.2 Water en bodem

- Beschrijf de invloed op de bestaande samenstelling van de zeebodem.
- Beschrijf het effect op de huidige kwaliteit van het water in termen van troebelings²³, productiechemicaliën en alifatische en aromatische koolwaterstoffen;
- Beschrijf de gevolgen voor het milieu in het geval van blow-outs, grote 'spills' van vloeibare koolwaterstoffen en in het geval van een aanvaring.

5.1.3 Levende natuur

Besteed vooral aandacht aan:

- effecten op aanwezige beschermde soorten en doelsoorten van het natuurbeleid (zowel Nederlands beleid als soorten uit de bijlagen van de EU Vogel- en Habitatrictlijn) en op zeldzame en bedreigde soorten;
- de aanwezigheid en mogelijke beïnvloeding van vogels en zeezoogdieren door licht en geluid;
- de aanwezigheid van en mogelijke effecten op vissoorten waarvoor het gebied een belangrijk voedsel-, paai- en opgroeigebied is;
- de mogelijke beïnvloeding van onderwaterleven door veranderingen in de kwaliteit van bodem en water;
- het voorkomen van hard substraat (het platform) en de rol daarvan als 'stepping stone' bij de verspreiding van organismen.

Gebruik het Graadmeter Ontwikkeling Noord Zee (GONZ)²⁴ kader voor de beschrijving van effecten op de betreffende graadmeters. Motiveer waarom en wanneer bepaalde graadmeters niet in de afweging worden betrokken.

6. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Betrek bij de vergelijking de doelstellingen en de

²² Denk daarbij ook aan mogelijke olievervuiling op stranden als gevolg van calamiteuze olie lekkages.

²³ Zowel bij de aanleg als tijdens de boorfase en cementeringsfase.

²⁴ In het GONZ-project is door Rijkswaterstaat in samenwerking met de ministeries van LNV en VROM, een operationele set van toetsingsinstrumenten (graadmeters) voor de Noordzee ontwikkeld. De graadmeters dienen onder andere voor de beschrijving van de toestand van de natuur op zee en om de effecten van het gebruik van de zee op het ecosysteem te tonen. Informatie over het GONZ is gepubliceerd in een rapport van RIKZ: Kabuta, S.H. en H. Duijts (2000), *Graadmeters voor de Noordzee*, rapport RIKZ/2000.022.

grens- en streefwaarden van het milieubeleid en de 'Intentieverklaring uitvoering milieubeleid olie- en gaswinningsindustrie'.

Hoewel dit geen verplicht deel van het MER uitmaakt, beveelt de Commissie aan een indicatie te geven van de kosten van de verschillende alternatieven, om de realiteitswaarde daarvan beter te kunnen beoordelen.

7. LEEMTEN IN INFORMATIE

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieu-informatie.

Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit.

8. EVALUATIEPROGRAMMA

De Minister van Economische Zaken moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat PCNL in het MER reeds een aanzet tot een programma voor dit onderzoek geeft, omdat er een sterke koppeling bestaat tussen onzekerheden in de gebruikte voorspellingsmethoden, de geconstateerde leemten in kennis en het te verrichten evaluatieonderzoek. Uit het MER moet blijken op welke hoofdpunten de evaluatie zich vooral moet richten. Aanbevolen wordt om hierbij het GONZ kader te hanteren.

De Commissie signaleert dat de milieugevolgen van één gaswinningslocatie in de Noordzee waarschijnlijk relatief beperkt zijn. Op dit moment worden echter meer initiatieven ontwikkeld in de Noordzee (bijvoorbeeld andere olie- en gaswinnings- en windparken) en het is denkbaar dat ook in de nabije toekomst meer initiatieven opgestart zullen worden. Deze activiteiten gezamenlijk kunnen mogelijk wel belangrijke gevolgen hebben voor het Noordzeegebied. De Commissie adviseert het evaluatieprogramma voor de olie- en gaswinning van PCNL in deelblok P11b zo in te richten dat de resultaten ervan kunnen worden gebruikt bij het onderzoek van de gezamenlijke – cumulatieve – milieugevolgen van alle activiteiten tezamen. Verder is het van belang dat het bevoegd gezag er zorg voor draagt, dat de evaluatieprogramma's van nog op te starten winningsactiviteiten zodanig op elkaar worden afgestemd dat vergelijking van de resultaten mogelijk is. Ook hierbij kan het GONZ-kader aanknopingspunten bieden.

9. VORM EN PRESENTATIE

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven, een duidelijke legenda erbij te voegen en alle kaarten te voorzien van dezelfde geografische coördinaten. Geef op alle kaarten de locatie van het platform aan. Indien in de tekst verwezen wordt naar rapportages over voorkomen van organismen en als locaties (bijvoorbeeld monsterlocaties) genoemd worden, dienen deze ook op kaart te worden aangegeven.

10. SAMENVATTING VAN HET MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient daarom bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma en het voorkeursalternatief;
- belangrijke leemten in kennis.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Ontwikkeling gas- en olievoorkomen "De Ruyter" in blok P11b

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 11 februari 2004 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

		Ministerie van Economische Zaken	
Aan Commissie voor de milieueffectrapportage Postbus 2345, 3500 GH UTRECHT		 Commissie voor de milieu-effectrapportage	
		ingekomen : 12 FEB 2004	
		nummer	
		dossier 1412-1 1/4 (7x)	
		kopie naar : HJT/klb	
Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
11 FEB. 2004		ME/EP/UM/ 4010474	2 (7x)
Onderwerp			
Aanbieding Startnotitie MER: "Winning van olie en gas in de P11b concessie"			
Geachte heer/mevrouw,			
Hierbij deel ik u mede dat Petro-Canada Netherlands B.V., kantoor houdend aan de Binckhorstlaan 410, te Den Haag, een milieu-effectrapport (MER) zal opstellen betreffende de voorgenoemde winning van olie en gas uit het "De Ruyter" voorkomen gelegen in blok P11b van het Nederlandse deel van het continentaal plat.			
Op 09-02-2004 heb ik van Petro-Canada Netherlands B.V. de Startnotitie: "Winning van olie en gas in de P11b concessie" ontvangen. Ik doe u hierbij zeven exemplaren van deze Startnotitie toekomen.			
Gaarne verzoek ik u om mij, vóór 20-04-2004 advies uit te brengen ten behoeve van de door mij vast te stellen Richtlijnen voor de inhoud van het MER.			
Voor informatie ten aanzien van ter inzage legging, de mogelijkheid tot het indienen van inspraakreacties en adviezen verwijs ik naar de tekst van de kennisgeving (zie bijlage), die op 17-02-2004 zal worden gepubliceerd in de Staatscourant en in de Volkskrant. Als contactpersoon voor dit project zal optreden: Ing. M. Mezger (tel. 070 - 379 79 99).			
De Minister van Economische Zaken voor deze:			
			
mw. dr.ir. A.M.C. van Rijn MT-lid Directie Energieproductie			
Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax	
Prinses Beatrixlaan 5/7	(070) 379 79 99	(070) 379 63 58	
Hoofdkantoor	Telefoon (070) 379 89 11	Behandeld door	
Bezuidenhoutseweg 30	Telefax (070) 347 40 81	Ing. M. Mezger	
Postbus 20101	Email ezpost@minez.nl		
2500 EC 's-Gravenhage	Website www.minez.nl	Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden	

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in de Staatscourant nr. 32 d.d. 17 februari 2004

KENNISGEVING

Inpraak met het oog op de Richtlijnen voor het Milieueffectrapport (MER) inzake de ontwikkeling van het offshore, in blok P11b van het Nederlandse deel van het continentaal plat, gelegen gas- en olievoorkomen 'De Ruyter'

De Minister van Economische Zaken maakt, als bevoegd gezag, bekend dat Petro-Canada Netherlands B.V., kantoorhoudend aan de Binckhorstlaan 410 te Den Haag, is gestart met de voorbereiding van een milieueffectrapport (MER) met betrekking tot het voornemen om het aangetoonde 'De Ruyter'-gas- en olievoorkomen, gelegen in blok P11b van het Nederlandse deel van het continentaal plat, in productie te nemen.

De milieueffectrapportageprocedure is gestart met het, op 09-02-2004, indienen van de Startnotitie: 'Winning van olie en gas in de P11b concessie'.

Voor het oprichten en in werking hebben van een mijnbouwinstallatie ten behoeve van de winning van aardgas is een vergunning ingevolge artikel 40 van de Mijnbouwwet, van de Minister van Economische Zaken, vereist.

Op grond van het Besluit milieueffectrapportage 1994 (gewijzigd 07-05-1999) is in dit geval het opstellen van een MER verplicht. De richtlijnen voor de inhoud van het MER zullen door de Minister van Economische Zaken worden vastgesteld.

Doel van de voorgenomen activiteit

Het op economisch, veilige en milieutechnisch verantwoorde wijze ontginnen van het in blok P11b van het Nederlandse deel van het continentaal plat aangetoonde gas- en olievoorkomen.

Aard van de voorgenomen activiteit

Het uitvoeren van een drietal boringen, het plaatsen en in bedrijf nemen van een productie- en behandelingsplatform en het afvoeren van de gewonnen koolwaterstoffen.

Plaats van de voorgenomen activiteit

Het aardgasvoorkomen is gelegen in blok P11b van het Nederlandse deel van het continentaal plat op ongeveer 60 km uit de kust.

Procedure

Uiterlijk binnen dertien weken zal het bevoegd gezag Richtlijnen vaststellen voor de inhoud van het MER. In deze periode is er gelegenheid voor inspraak en worden de wettelijk adviseurs in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen.

Informatie ten behoeve van de inspraak

De Startnotitie bevat informatie over het voornemen van Petro-Canada Netherlands B.V.
De Startnotitie ligt, tijdens werkuren, van 18-02-2004 tot en met 17-03-2004 ter inzage op het Informatiecentrum/Directie Communicatie van het Ministerie van Economische Zaken, Bezuidenhoutseweg 30 te Den Haag.

De Startnotitie kan worden aangevraagd bij:
Petro-Canada Netherlands B.V.,
Binckhorstlaan 410,
2516 BL DEN HAAG.
Contactpersoon: de heer S.M.W. Sikkema,
telefoon 070 - 371 97 19.

Inpraak

Eenieder heeft de gelegenheid om reacties in te dienen met het oog op de door het bevoegd gezag vast te stellen Richtlijnen voor de inhoud van het MER.

Reacties en adviezen kunnen tot en met 17-03-2004 worden ingediend bij:

Ministerie van Economische Zaken,
Directoraat-Generaal voor Energie,
Directie Energieproductie,
Postbus 20101,
2500 EC DEN HAAG.
Contactpersoon: Ing. M. Mezger,
telefoon 070 - 379 79 99.

Ministerie van Economische Zaken

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Petro-Canada Netherlands BV

Bevoegd gezag: Minister van Economische Zaken

Besluit: Vergunning conform artikel 40 van de Mijnbouwwet

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C17.2

Activiteit: Het ontginnen van het gas- en olievoorkomen genaamd 'De Ruyter' in het P11b deelblok van het Nederlands deel van het continentaal plat.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 17 februari 2004

richtlijnenadvies uitgebracht: 15 april 2004

Bijzonderheden:

In het MER dient met name aandacht besteed worden aan:

- de toe te passen technologie (herinjectie danwel zuivering van productie- en verdringingswater) om lozing van verontreinigende stoffen naar zee te voorkomen, respectievelijk zo veel mogelijk te beperken;
- de kans op storingen en calamiteiten, met name grote olie lekkages, de dan te verwachten effecten voor onderwaterleven en vogels, en de maatregelen om dergelijke storingen en calamiteiten te voorkomen.

Lozing van verdringingswater vanuit de onderzeese olieopslagtank is op basis van artikel 9.1.2. van de Mijnbouwregeling niet toegestaan. PCNL gaat uit van een constructie waarbij verdringingswater, na behandeling, wordt geloosd. Voor eventuele lozing van verdringingswater dient een ontheffing verstrekt te worden of is een aanpassing van de mijnbouwregeling noodzakelijk.

Samenstelling van de werkgroep:

ing. W.G. Been

dr. M.J. Brolsma

dr. N.M.J.A. Dankers

mw. drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep:

dr. G.P.J. Draaijers

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20040220	Ministerie van Verkeer en Water- staat Directie Noordzee	Rijswijk	20040225
2.	20040318	Stichting De Noordzee	Utrecht	20040318

Ontwikkeling gas- en olievoorkomen "De Ruyter" in blok P11b

Petro-Canada Netherlands B.V. (PCNL) heeft het voornemen om gedurende een periode van 5 tot 6 jaar het gas- en olievoorkomen genaamd 'De Ruyter' in het P11b deelblok van het Nederlands deel van het continentaal plat te ontginnen. PCNL wil het ontginnen van dit veld bereiken door 1) 3 putten te boren voor de productie van de olie en het gassocieerde gas, 2) aan boord van een productieplatform de olie, het gas en het productiewater van elkaar te scheiden en 3) de geproduceerde olie en gas naar het vasteland te vervoeren.

ISBN 90-421-1288-3